

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivrīs Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Augustae Taurinorum, 1578

Remissionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96857)

FORMA 2. Sanctissimo in Christo domino Clementi diuina permissio vniuersalis ecclesie summo Pontifici, T. delegat. I. tali ca, a vobis pedu oscula beatorum sanctitatis vestre, qua de cui reuerentia. suscepi literis talis s talē, tale crimē hoc mō: pu ta accusando, uel denunciando, uel excipiēdo, uel an pfirmatio nem, uel post obiecit: qd quidem crimē probatū auctorem peni tus repelleret ab agendo. Cum igitur dubitem qualiter in his de beā pcedere, insitāter postulo, ut me si p hoc veltis dignemini literis informare. hęc probatur ext. de accus. super his. & c. inqsi tionis. de simo. licet Hali. 23. dist. illud. ¶ Si autem fuerit in qui sitor super statu alicui? monasterii: tam in capite, quā in mēbris potest quærere, an omnes debeat adstringere iuramēto, scilicet conspiratores, inimicos, excommunicatos, & conuersos & con uersas prædicti loci. Itē an hi qui psecuti sunt inquisitionē, ha bebūt expensas, & vnde hoc probatur ext. de re. iu. cum I. & A. ext. de accus. inquisitionis. & c. pe. Itē ordinarius inueniens ciui tatenſes & dioceſanos dīcedere a statu vniuersalis ecclesie, uel a p̄suetudine, quam Romana ecclesia seruat, & docet seruandā, potest Papam consulere, qualiter in his debeat se habere: & hęc est potius consultatio, quam relatio: & probat ix. dist. quis ne ſciat. de consec. dist. 2. pacem. de consec. dist. j. de nominibus 4. di. denique. 1. 2. dist. illa. Itē si populus aliqui diuino adiutorio no uiter conuertatur ad fidem, potest cōsulere Papam, qualiter de bet se habere: & qualiter debet informari in fide, & qualiter ec clesie eorū dēt edificari, & quibus consuetudinibus imbuti 12. dist. nouit. xii. q. j. qa tua. 30. dist. c. si. o. dist. c. si. ext. de pen. & remi ſio. Deus. 28. di. c. si. Sed hoc præcedens potius est cōsultatio, q̄ sit extra iudiciū, quam relatio, q̄ fit in iudicio. ¶ Porro post litis ingressum, cum dubitatur de intellectu, uel contrarietate iuris, sic fit relatio: ¶ **FORMA** Sanctissimo patri, & c. Verum cum iu xta vestri tenorem mandati, causā præfatā cognitioni intende rem, si p tali lege, uel decretali disputatio est exorta, aliis sic eā debere intelligi asserentibus, aliis vero non leuis opinionis in cō trarium asserentibus: ex quorum cōtradictione, cepi merito du bitare. Super talis canonis intellectu variæ & diuersæ sunt Magistorum opinionis scriptæ ita ut dubitem, quæ ipsarum sit alteri præferenda: uel sic, In præfata causa tales sunt pro cōtrari is allegatæ: in cuius contrarietatis solutione dubito vehemēter. Vñ cum mel. 9. sit pie dubitate, quam temere diffinire, sanctitati vestræ duco humiliter supplicādum, quatenus vestro me digne mini oraculo edocere, qualiter ipsum ius intelligatur: uel quali ter oppositionū diuersitas, uel cōtrarietatis perplexitas exsol uatur, ut unde iura prodēt, inde quoq; interpretatio, seu decla ratio procedat. hęc probantur in concor. quæ sunt s. de gbus. ibi, uel si dubitat. & ibi, uel super p̄trarietate. & tex. l. ex facto. ff. de ungl. ¶ Quod si ius n̄ inueniatur expressum, sic relatio fiat: ¶ **FORMA** Sanctissimo, & c. Nouerit sanctitas vestra, q̄ in causā ipsa, mihi a vobis cōmissa opponit, q̄ iudex esse non possum, p cō quod sim comparer, uel patrinus auctoris 2. uel, q̄ mihi nō cre ditur sic dicenti, eām viuæ uocis oraculo fore mihi a vobis com missam, quantūcūq; vester familiaris, & de vestra curia sim. nisi id per instrumenta, uel testes ostēdā. Cum igitur isti casus, noui sint, nec sint in iure expressi, supplico, ut qd iuris in eis, sit vestro dignemini oraculo declararent ext. de ap. postremo. & de off. d. leg. cum in iure. C. de mand. prin. l. j. ext. de frig. fraternitatis. 20. dist. de libellis. in fi. ext. de no. ope. nun. c. j. & uide s. de prob. s. vi dendum. ver. quid de auditoribus. ¶ Cæterum relatio post sen tentiam sic formatur: præmissio enim loco salutationis & humi liationis aloquio dicas:

¶ **FORMA**. Notū vestræ celsitudini facio, q̄ talis d tali crimine capitali coram me accusatus, ad plenam causæ discussis meritis per me, de ipso crimine occurrerit sententiam condemnationis. Cū igitur ex tali crimine meruerit deportationem, seu exiliū, ad qd est etiam condemnatus, vestrā rogo magnificentiā, ut ei insula, uel locum. uel aliam penā sicut vestræ maiestati placuerit, affi gnetis. hęc pbanf ff. de inter. & rele. inter penas. & l. seq. in prin. 2. q. vi. biduū. in fi. ff. quan. appel. lit. l. j. respon. j. ¶ Et nota, q̄ ha rum relationum exemplar est per manus publicam partibus dā dum, ut prædixi. Item not. q̄ quilibet iudex refert sapiētibus, cū quibus deliberat, plene merita causæ, ut dixi s. de requis. cōsiliū, prope fi Sed & auditores generales palatii domini Papæ, qui ei vice causas audiūt, eidem domino singula litis dubia viuā uoce referunt, Moſis exēplo vt s. s. proximi. uer generaliter, & et super singulis diffinitius. referunt em, quid petitur, qualiter, & quate nus in lite processum est, quid pbat, qd replicatur, quid impli catur, & breuiter pure ac fideliter debet referre omnia iura, & ra tiones partis cuius libet, non alieniando, uel aggravando, uel sub iiciendo iura partis alterius, quæ possint ipsum Papam mouere, sed ita ut in manibus suis gerant, s. q. ix. pura. ext. de re. in. cum Bertholdus. ibi, qui cum nobis, vt ext. de deci. dudū. ver. prior au c. omnis, qui Quo facto, collatione & deliberatio

re præhabita cum aliis auditoribus ibidem presentibus, idē do minus Papa dicit ei: Ita pronunciat: & dat ei potestāte & licentiā pronuncianti, q̄ non habent alii auditores, sed solum adien di & cognoscendi: quare. Auditores uocantur. unde & in pronū tiatione semper dicit auditor: Facta domino nostro summo pō tifici relatione fidei, de ipsi 2. speciali licentia & mandato mihi fa cto oraculo viuæ uocis ita pronuncio, j. de sent. s. vt autē. ver. f. ceterum.

ADDITIONES:

- a **FORMA**. ¶ Ista & omnes sequentes fuerunt Io. de Deo, vbi s. primo, & plenus secundum.
- b In Christo. ¶ Hodie non ponimus In Christo, vt patet in forma sequenti.
- c Auctoris. ¶ Super hoc uide quod scripsi de app. cum speciali. super 4. gl. & hoc exemplum non fuit Io. de Deo, sed auctoris.

¶ Quis sit relationis effectus.

§. §. Effectus autē relationis, seu p̄sultationis est vt causa, vel etiā cōsultatione pendēte, nihil debeat innouari, uel de causæ meritis inquiri, uel aliqd sic rialis irritū id habetur, C. e. l. j. ext. de off. leg. c. licet. & de post. prela. bonē. 2. § nec noceat. C. de ap. ex illo. 2. q. j. nomē. 3. q. 6. multū In omnib. eim his expectādum est superioris respōsum, a 6. q. 3. denique. Veruntamen, secundum B. 2. quāuis relatio fuerit per iudicem approbata, tamē prius q̄ facta sit, potest ea cōmissa de partium consensu in causā procedi, arg. C. e. l. 2. Arg. cōtra, ex tra de off. deleg. significantibus. b. Quid si iudex & vna pars con sentit relationi faciendæ, altera uero nō? Videtur, q̄ iudex pos sit penitere: quia certum est eum nondum retulisse, quamuis re ferre uoluerit, arg. ff. rem. rar. hab. amplius. Si uero altera pars cō sentit, tunc altera parte insitāte quod fiat, sicut sibi copia ipsius: ex tra de ap. intimasti. Quid si iam relationē partibus edidit, & post ea partes consenserunt, quod cognoscat, nec relatio procedat? Respon locus est penitentia, dummodo iudex consentiat, arg. ff. de pac. ab emptione. ext. de reg. iu. c. l. nisi iā fuerit superioris p̄ sentata, arg. ext. de postul. pralat. bonē. 2. § nec noceat. Arg. cō tra extra de offi. deleg. significantibus. Sol. secundum dominum c. meum, ut in præ. c. intimasti. in fi. c

ADDITIONES.

- a Secundum B. ¶ In dec. licet. de offi. legat.
- b Significantibus. ¶ Pro solutione datur hęc in fi. remissio.
- c In fi. Et ibi scripsi in h. ul. gl. scilicet quod ibi iurisdictione erat extincta, hic suspensa.

¶ Bal. de Relationibus.

¶ AN Iudex in relatione debeat admittere aliquem periturum & calum niatorem: videtur q̄ non: quia hoc est potius iudicium. quam consultatio. Dic. contra. si ex actis apparet, s. de quibus. ver. ff. sed pone. ecce. G. ¶ Au ditores palatii domini Papæ debent audire & referre, non iudicare, nisi ex mandato domini Papæ, s. pe. ver. fin. G. vide j. tit. prox.

De Remissionibus 2. Rubrica.

EQVITVR videre de remissionibus: in quo vidēdū quid sit remissio: quæ in ea sunt considerāda: in qui bus casibus sit faciendā: qualiter fieri debet: quid sit of ficiū eius, ad quem remissio fit: ultimo, de remissio ne, quæ sit a superiori ad iudices inferiores, dicemus.

ADDITIONES.

- a Supple. Causarum. de remissionibus enim personarum supra ad iudicem delicti, non tractat hæc rubric. de illa autem habetur extra, de rap. por. capit. j. & in authent. vt nulli iudic. s. si quis uero comprehen sorum. & no. in Clem. de re. iu. pastoralis. in gloss. sed nunquid de iure. ¶ De remissionibus etiam indulgentiarum rubricam habemus. sed nihil ad propositum. De remissionibus autem iurium, puta quas facit substi tutus instituto rogato de restituenda hereditate, & an diuisi habeat vim remissionis, not. & dicam j. de testib. s. j. ver. item quid si duobus. ¶ Nullus autem ex practiceis possit hanc rubric. Imo, ut dicit au tor super rubr. proxim. in princip. antiqui promiscue de relationibus & remissionibus loquebantur. Vnde autem hi c. rub. auctor traxerit ali mentum, dicam, super nigro. sequitur videre, quid sit remissio.

ut, quoties
lo Moſis
minum refe
re iu. cum
o facte con
hac eadem

entiam fecun
secundum le
ras Dei expli
Hen. Ferran.

onibus partes

relationem

lectu vel con
titur.

dandum.

Et quide
ulo. si p quo
se si p eo du
rā quā p̄nci
tus, & duora
n faciūt doli
ā partibus le
el quia foret
fit scriptum,
ad fi. ¶ Tūc
al allegatio
nū. vt C. de
edidit. (ad
pellari b. vt
on fuit, postea
ed a snia
tur, vt ibi, &
relatio plene
t ext. de re. iu.
ita vt nō sit
de app. cordi
s, sed fideliter
q. qd demum
entio, tunc re
ontra. Debet
um a partibus
le appel. inti
gillatā portan
iter punietur,
iptis, olim,
FORMA.

& nil dixerunt,

em ciuili dispu
tationis ra
secundum leges
z. de app. super

& scriptum fuit
ex. & hoc vult
sententia feren
uit copiam rele
ontra dicit

¶ Remissio quid sit.

1. §. Quid sit remissio, planū est. est enim remissio id, qđ idipsum nomē sonat: quia nomina debent esse consona rebus. Inst. de donat. §. est & aliud. 1. 6. q. 1. si cupis. Vnde remissio est causā commissā ad committentem facta remissio ext. de ele. dudum. j. & dixi s. tit. prox. in prin. & in frequentibus apparebit.

S V M M A R I V M.

- 1 Parte contumace amplius non citata, an possit superior procedere.
- 2 Superiori licet delegati sui iurisdictionem revocare.
- 3 Delegati processus ante revocationem iurisdictionis habitus, ratus erit.
- 4 Index sciens causam appellationis alteri commissam, debet ab ea cessare.

¶ In remissione quae sint consideranda.

2. §. Quae autem in remissione faciendā consideranda sunt breviter supponamus. Et quidem p̄siderandum est, an fiat partibus p̄sententibus. uel saltē nō appellatib. uel an fiat alterutra cōtradicente & appellante. Si enim partes p̄sentent, uel nō appellat, ei statim, ext. de pur. can. cum dilectus. §. his iugiter. 1. Et terminus ad p̄parendū corā superiore remittente partibus praefixus, p̄ pemptorio est habendus: arg. ext. de ap. saepe. §. q̄rā. Si vero sit p̄ appellationē, ei nō credit, nisi ex aliis actis, siue circumstantiis roborēt, 2. q. 6. biduū. C. de relat. l. j. Sed & si fiat altera partū absente, et per p̄tumaciā adhuc nō v̄t ei credendū, nisi alia probatio adsit: termini tñ assignatio bene valet, vt extra. de resti. cum olim. ¶ Vnde & parte p̄tumace amplius nō citata, p̄cedit superior: sicut & iudex remittēs poterat p̄tumacis absentia nō obstāte, fm Inn. 1. 1. 1. 2. Ego tñ semp cito in audientia, arg. ff. de iur. l. si rē quā. in fi. Quod si pars, quā iudex inferior retulit p̄tumacem, veniat corā Papa, vel alio superiore, dicens: Domine nunquā fui cōtumax, sed appellans recessi ab eo, & cām appellationis obtinui a vobis cōmitti alii: tunc superior, si verum est, qđ cōmiserit, nō credit remissioni, sed remittet partes ad iudicem super appellatione obtentū, qui de appellatione cognoscet: & an sit renocandū, vel nō, quicquid factum est post appellationem: vel etiam si maluerit, ipse superior de his cognoscet. ¶ bene em̄ sibi licet delegati sui revocare iurisdictionem, ff. de iud. iudicium soluitur. nedum expresse, sed etiam tacite, cognoscendo videlicet, vel alii committendo. arg. ext. de p̄ces. p̄ ben. quia diuersitatem. §. j. ext. de of. deleg. pastoralis. §. praeterea.

¶ Tamen totus processus delegati ante revocationem commissiōnis habitus, ratus erit, arg. ext. de resti. spo. audita. §. j. Sed & si iudex p̄missionis causam, quae iam instante parte commissā erat alii, vt de appellatione cognosceret, iterū postmodum committat alii, & p̄ hoc inter ipsos iudices sit de iurisdictione p̄tentio, dicunt quidam, s̄opiendā esse, secundum decret. ext. de referi. pastoralis resp. j. Tu dic, qđ ad hunc secundum iudicem, cui commissā est causā remissa, nihil aliud p̄inet, nisi cognoscere, an causā appellationis prius alii fuerat commissā. Nam ex quo de hoc cōstituerit, debet partes ad illum remittere iudicem, cui causā appellationis prius commissā fuerat: ad quem pertinet cognoscere, an sit sua iurisdictione, sic enim seruatur in iudice appellationis, ext. de referi. dilectus filius. 2. §. fi. ¶ S. d. nunquid eodem modo iudex, qđ causam remisit, statim ex quo scit causam appellationis ab eo interpositā alii esse commissā, debet cessare, & remittere causam ad iudicem, cui est commissā: Respondeo, si scit, vel credit qđ causā appellationis sit legitima, & vera, prudenter facit, si su p̄cedet. Si enim processerit, & postea contiterit causam appellationis legitimam esse, & veram, cassabitur quicquid per eum factum fuerit, vt not. extra de appel. interposita. & c. Romana §. si vero. & §. se. 7. si autem pro constanti habet appellationem esse iniustam, secure procedat. Eodem etiam modo iudex cui causā remissa commissā est, si indubitanter confidit, qđ appellatio sit iniusta, non obstante qđ causā eiusdem appellationis alii sit commissā, secure p̄cedat: & tenebit, quicquid ab eo fiat dum. o. de claratur postea per diffinitiuam sententiam, qđ appellatio fuit: temeraria & iniusta, vt not. in p̄redi. §. si vero, & seq. secundum Papam. & adde, qđ est §. videndum. Generaliter autem verum est qđ iudex postquam causam remisit, non potest vterius de causa se intromittere, vt s. tit. prox. §. effectus. in principio.

ADDITIONES.

- a Innocentium III. ¶ Cuius fuit fere ad literam totus iste §. ut scripti post eum de appel. intima. in j. col.
- b Committendo. ¶ Supple. sciēter.

S V M M A R I V M.

- 1 Lite pendente potest fieri causae aduocatio: qua facta non debet prior iudex in causa procedere.
- 2 Superior an de causa cognoscere debeat ex vi aduocacionis, aut reuocacionis.
- 3 Pars appellans an sibi prauidet literas aduocatorias praesentando.
- 4 Literae post reuocationem factae an valeant.

¶ Remissio in quibus casibus sit faciendā.

3. §. Nunc videamus in quibus casibus sit remissio faciendā. Et quidem faciendā est in omnibus maioribus causis, quae habet per superiorem tractari, ext. de appe. vt debet in fi. ext. de bapt. maiores. xii. diff. c. 2. ext. de tra. fa. c. j. de hoc ext. de offi. leg. quod translationē. ¶ Itē fit quique propter defectum iurisdictionis, quam quis habet semiplenā: vt quia est legatus proconsulis, uel quia est ei tantum cognitio demādata, vt ff. de offi. procon. solent. & l. si quid. & C. ad leg. Corn. de fall. vbi ¶ Item fit quādoque ex necessitate, puta quando causam committens id iuber: ut si mandat, quod delegatus p̄uiciet, si de partium processerit uoluntate: alioquin negotium remittat ad delegantem sufficienter instructum, ut ext. de ref. ex parte decani. §. petente. ext. de ele. dudum. j. resp. j. & c. scriptū. §. j. ver. & si partes, & c. uel etiam si mādāt, ut intra certū tempus cā remittatur, vel si certum tempus non adiciatur: uel et si mādatur, ut cā sufficēter instructa remittatur, uel etiam si mādatur, ut instructa, v̄t h̄ instructa remittatur. Istis. n. modis scribi saepe & similib. s̄t uent: & tunc iuxta formā mandati est remissio faciendā. Idē quoque est, cum demandatur testis, vel inofforū receptio, & h̄mō. Idem etiam est, cū superior renocat ad se negotiū, & iudex sibi processum causae remittit. ¶ Et not. b. qđ lite pendētē potest fieri aduocatio causae: & ea facta, nō debet prior iudex in causa p̄cedere, ext. ut lite pen. ecclesia. 2. & s. deleg. §. nunc ostendēdum vers. 3. & §. superest. & vers. ceterum licet. sed post sententiā n̄ potest aduocari, ut v. q. vi. quo. j. bene. nisi per querelā falsi hoc per superiorem fiat. C. de falsi querelam. uel per supplicationē, uel per appellationem interpositam, uel per in integrum restitutionem: sed tunc non proprie dicitur aduocari. Quid ergo, si aduocatio superueniat post latam sententiam, a qua nō exiit appellatum? Respon. nō ualet, nisi fiat per in integrum restitutionem, uel per querelam falsi, ut dixi. ¶ Quid si fuit appellatum, tamē aduocatoriae literae uenerūt, & oblatae sunt: nunquid cognoscet superior ex vi aduocacionis, an uero ex vi reuocacionis? ¶ et an pars appellans prauidet sibi literas aduocatorias praesentando? Et dicit Vincen. quod sic, si in eis exprimitur aliqua causa, quare superior aduocet ad se causam: quia beneficiū aduocacionis post sententiam, extraordinarium est: sed si nulla cā exprimitur in eis, non potest prauidere appellationi, quia etiā natura appellationis est, ut trahat causam ad superiorem, ut 2. q. 6. anteriorum & 3. l. appellatione extra de appel. ex insinuatione. ¶ ¶ Quid iuris sit de iure reuocatoriis, & de his, quae postea fiunt, habetur extra de resti. spol. audita. ¶ Item quae fiunt post reuocationem, nō ualent, extra de appellatio. vt nostrum de offi. leg. nouit. alias autē si remissio

ADDITIONES.

- a Translationem. ¶ Licet s. dixerit per superiorem tantum, tamen omnes concordantur de Papa loquuntur: & sic loquendo, sicut subtilizauit auctor, & bene, diuidendo relationes a remissionibus, vt dixi s. tit. prox. in princip. sic hic distinguere debuit inter remittere & referre. Absurdum enim videtur, quod causam remittat is, qui nil habet cognitionis, uel iurisdictionis in causa, ut ipse auctor fatetur infra versic. fin. Remissio enim sonat in quandam necessitatem ad eundem, ad quem fit, vt patet per inferiora: Nunquid si vacante vno episcopatū, petatur a legato, uel archiepiscopo, quod ueniat illum alteri episcopatū, remittet illos ad Papam? Item queritur, si ab eorum altero petatur ecclesia erigi in Cathedralē, uel petit illegitimus dispensari per episcopum ad sacros, nunquid illi, & his similes remissi ad Papam ire tenebuntur? ablit. Non diceret ergo legatus, archiepiscopus, uel episcopus praedicti, Remitto uos ad Papam: sed diceret, Non possumus quae petitis: sed si ad hoc intenditis, requiratis Papam: & illud secundum possunt omittere. Textus ergo hic allegati, non dicunt causas remittendas: quod intelligi debet secundum decret. j. de translat. vbi dicitur proferendas: quod etiam sonat In de ferendas. Fateor quod etiam in his terminis est dare casum, quo procederet vera remissio, scilicet arcitas partes ad eundem, scilicet quando duodecim episcopi audiissent causam criminalem ad depositionem episcopi, qui sicut habent illam instructam ad Papam remittentes, sic & partes, 3. qu. 6. accusatus. cum 2. c. sequens. s. q. 4. duodecim, qui nihil habet cognitionis, & c.
- b Et no. ¶ Hic incipit gl. Vincen.
- c Reuocacionis. ¶ Debet dicere Appellationis, p̄ auditis.

si remissio fiat, ut index a iudicando exoneretur, non valet quod agitur, C. eo. l. j. ext. de off. del. c. prudētiam. §. adiicimus. Imo putatur in decem lib. auri, in medio litis non fieri sacras ius §. si uero aliqua. Col. s. nisi forte referat, quia non habet plenam iurisdictionem, ut quia est legatus, vel procof. iud. vel quia tantum, cogitio erat ei demadara, ut auditoribus palatii domini Pape, vt s. ti. prox. §. qualiter. ver. si. ff. de of. pcon. soler. & l. si quid. & in praed. l. vbi. uel quia erat pedancus, vt 2. q. 6. c. diffinitiuā. §. itē cum certa. nec tenet remissio sine causa facta, vt C. de peda. iud. l. 3. Et nota, q. tunc demum remissio, uel etiam relatio tenet, cū sit per suum iudicem: alias contra. extra de off. leg. licet. quāuis quandoque legatus apostolice sedis negotiū examinet, ut sup facto plenius Papam informet, licet in eo iudex non sit, vt extra de ap. constitutis in praesentia nostra. Archid. claromonten. 2.

ADDITIO.

Claromonten. ¶ Propter duas dec. tit. quae incipiunt, consilii. in tantum expressit.

S Y M M A R I V M.

- 1 Iurisdictione an & quando lapsu statuti temporis finire dicatur.
- 2 Terminis per iudicem a quo appellatur, praefixis, quo partes habeant coram superiore prosequi, dicitur peremptorius.
- 3 Terminis prosequendi coram superiore causam, quo casu non debeat assignari appellanti.
- 4 Causa appellationis an debeat causam principalem praecedere. Terminis assignatio in causa appellationis qua ratione fieri dicatur.
- 5 Superiore, ad quem causa remissa est, appellante, citante in causa principali nulla mentione facta de appellatione, an sibi sufficiat excusationem mittere.
- 6 Causa intra certum tempus alicui commissa decidenda, an possit ab eo, cui commissae est, intra tempus statutum remitti.
- 7 Reus, contra quem facta est remissio extraordinaria, aut non legitima, venit absolvens, & ad suum ordinarium remittendus.
- 8 Partes quibus easibus possint in causa appellare, & super appellatione litteras impetrate, non facta mentione de remissione.
- 9 Affor quo casu non admittatur de cetero ad probandum de eo, de quo voluit causam instrui.
- 10 Iudex non dicitur prius, quam incipiat iurisdictione vti.
- 11 Causa semper est ab eo, cui commissae est, remittenda.

¶ Remissio qualiter sit facienda.

4. §. Videndum restat, qualiter remissio facienda sit.

Et quidem is, cui sub aliqua formarum §. prox. §. pr. scriptarum praescriptum est, debet exequi fide liter, quod mandatum: siue debeat testes & instrumenta recipere, siue causam examinare: & siue intra certum tempus, siue non certum remittere deberit: faciat sicut est ei iniunctum. Vt igitur sibi certum tempus praefixum fuerit, intra quod expediat, quod mandatum, alioquin causam remittat, & c. eo lapsu siue ptecerit, quod iniunctum extiterit: siue non citet partes, ut die certa peremptoria compareant coram eo ad videndum & audiendum remissionem, quam facere intendit, prout in mandatis recipit, & tunc siue venerint siue non, potest & debet ratione siue iurisdictionis semper post terminum etiam in infinitum, nisi ab eo reuocetur mandatum remissionem facere, & certum diem ad comparandum sufficere coram superiore & partibus assignare, ext. de ap. cordi lib. 6. ext. de acc. §. si secundum formam positam ext. de rest. cum olim. in fi. & c. ad hoc. alias incipit praesentium §. ceterum. li. vi. & de do. & p. tu. c. si quem etiam terminum debet eis postea significare, si absentes sunt, & reperiri possunt: alioquin hoc faciat publicari, uel an domum, uel in ecclesia contumacis, ut ext. de cler. no. resi. ex tua. de dol. & cont. c. si & de eo, qui mit. in pos. caus. rei ser. c. si. ¶ Non enim iurisdictione eius finita est per lapsum statuti temporis: quia licet id verum sit, quo ad causae examinationem & diffinitionem, non tamen, quod ad faciendam remissionem, ut j. apparebit: quā & intra ipsum tempus facere nequit quandoque, ut j. uer. hoc est est notandum & hoc probat secunda pars mandati, cū dicit, Alioquin eam remittas, & c. quasi dicat, si intra dictum tempus causam non expedieris, ipsam nobis remittas. Hunc quoque terminum iudex assignare poterit sicut patet: licet in literis commissio nis non fuerit id expressum, ut in pra. concor. ¶ Eo enim ipso, quod eialiquis articulus committitur, uidetur per consequens commissio nis partes ad priorem remittat iudicem, ne causa aliquid termino remaneat. Nam quod plus est, iudex a quo appellatur, praescriptum terminum partibus, quo coram superiore prosequantur, appellationem, ext. de ap. personas. Multo fortius id potest, vbi non & talis terminus assignatus intelligitur peremptoriae autem. Denum ad superiorem, a quo manda-

tum recepit, scribat, qualiter tale mandatum ab eo recepit, ponendo illud de uerbo ad uerbum: & consequenter inferat, qualiter processit: & quicquid fecit, vel facere nequirit: extra de elec. dudum. j. §. cum autem. nihil falsitatis adiungendo, sed cancta pure & fideliter referendo, iij. q. 9. pura. ext. de re iud. c. Bertholdus. ver. qui cum nobis omnia fideliter, & c. & de do. & contum. cum olim. Postmodum etiam ad iungat, qualiter causam ipsam iuxta formam mandati traditi sibi, remittit: & alia, quae habes s. uer. in summa ibi, quia & si non plene & c. Vltimo uero dicat, qualiter terminum, & quem partibus assignauit ad praesentandum se coram superiore, uel ad audiendam sententiam, uel ad aliud prout natura causae & forma mandati requirit. ¶ Verum si prius quā is, cui testium receptio, uel aliquis articulus committitur, procedere incipiat, appellatur ab eo iuxta causam expressam: de qua tamē dubitatur an sit uera, & quam appellans se non obtulit probaturum, si postea procedat, & contingat eum remittere negocium ad superiorem, non potest aliquem terminum appellati assignare: quod sic probat. In causa enim appellationis, sicut ea prosequatur non potest, cum ei non detulerit. Sed si post appellationem processerit in articulo sibi commissio: Item in causa principali, super cuius articulo processit, non potest frustra enim ibi non assignaretur: quia in ea non procedetur, nisi prius inquiratur de ueritate appellationis, ut ext. de ap. ut debitus honor. & c. interposita. quod adeo uerum est, quod si delegans forte ignorans procedat in principali, quia delegatus nihil sibi significauerit de appellatione facta a se, non ualebit processus eius: quia dolose aduersarius tacuit appellationem aduersari: quam si dixisset, iudex non processisset, uel procedere non debuisset contra non legitime citatum, & ordine peruerso, ¶ cum causa appellationis debuisset causam praecedere principalem. 2. q. 6. §. diffinitiuā. uer. si prolata & in pra. c. ut debitus. e. i. interposita ff. de iud. si praetor. Si uero nullam causam assignasset suae appellationis, quam ante sententiam emisit, cum cōstet talem appellationem nullam esse, ut in praed. c. ut debitus. nūc bene potest assignare terminum, licet ea parte praesente teneat tantum receptio testium: quia terminum assignatio fit magis ratione iudicis, ad quem appellatur, quam eius: a quo appellatur secundum Papam, qui hoc no. ext. de accus. c. si. d. ¶ Item no. quod si superior, ad quem est causa remissa, citet appellantem in causa principali, non facta mentione de appellatione: sufficit sibi excusationem mittere, quod dicit, vt s. de cita. §. seq. tur. uer. postremo. Hoc quoque sciedum est, quod si mandet alicui, quod remittat causam instructam, & etiam quocumque de modis dictis §. §. prox. semper sufficit causam remittere cū ea in instructione, & cum illis actis, & quae iudex recepit, & quae partes uoluerint & potuerint producere coram eo, etiam si non sit plene instructa: & semper potest remissor partibus certum terminum assignare, quo coram superiore compareat, ut praedixi. ¶ Hoc etiam est notandum, quod is, cui causam, seu aliquis articulus intra certum tempus, puta sex menses, decidendus committitur, aut alioquin remittatur, & c. non potest illum intra tempus remittere: quod si fecerit nihil agit, nisi de consensu partium fiat, etiam si penultimā, uel ultima die termini remittat: sic Curia seruata. §. Et est ratio quod totum ipsum tempus est datum ad id, quod iniungitur, finiendum, & non ad remittendum. Vnde si intra illud fiat remissio, non ualebit: quia a non suo iudice fit, ut extra de iud. ar. si clericum quia fit contra formam mandati, ex. de reser. cum dilecta. ad finem, quia prohibita sunt remissiones causa iudicis detrectandi facta: ut s. §. prox. ibi, uel ante, & c. Et ideo quantumcumque impeditur iudex, non ualebit remissio intra hoc tempus facta, nisi fiat de partium consensu: ar. extra de off. del. de causis. h. ¶ Sed quid si fiat intra id tempus? Respondeo, si reus, contra quem facta est, compareat coram eo, cui facta est, hoc obiciēs coram eo, absolvens e de iuris rigore, & ad suum ordinarium remittendus, cū causa sit in curia per reuocationem, uel per appellationem, uel per alios modos, per quos causa ad superiorem referitur, qui non interuenient, nec per hanc remissionem, quae nulla est, ut dixi: & quae partes per consequens non adfringat, ar. ext. de elec. bona. 2. in fi. per

ADDITIONES.

- a Appellatum. ¶ Secundum Inn. vbi patet j.
- b Verum. ¶ Reassumit uerba Inn.
- c Detulerit. ¶ Non uidetur haec sufficiens ratio, de ap. oblatz. in prin. & c. i. de ap. & lib. 6.
- d C. si. ¶ Vbi in gl. quae inci. dicit In. hoc dicendo remissio.
- e Postremo. ¶ Vbi posuit, qui in eodem c. de hoc notauit Inn.
- f Hoc. ¶ Incolant uerba In. & Host. quae scripsit in c. intinasti. ad fin. col. uer. & circa. de ap. & durant haec uel quae ad uer. in summa.
- g Seruat. ¶ Dixit Hostien. vbi supra, quod hoc sibi de facto acciderat.
- h Causis. ¶ Vide simile, quod not. s. de citat. §. i. uer. sed pone. Papa & quod ibi dixi.

Specul. secunda pars.

Y 4

per quod etiam apparet, quod si reus non appareat, non est con-
 ruma reputandus. Verum si amba partes iustititer instructe,
 ad diem sibi assignatam compareant coram Papa, satis equum
 est & ex mente mandati colligi potest, quod Papa causam audiat, vel
 alii audiendam committat, & maxime ubi reus non habet alium
 iudicem, quam Papam: & si remissio nulla sit, certum est tamen,
 quod Papa auctori impetrati uoluit prouidere, & ad se, si per illum
 cui hoc committebatur non diffiniretur negocium finaliter reuo-
 care. ¶ Aequum igitur est, ut ex quo partes presentes sunt, in ne-
 gocio procedatur. ar. ff. si cer. pet. quida ff. de no. oper. nunc. l. j.
 §. & post operis nec debet auctori prauiudicare, quod per iudicis im-
 prudenciam fit, ar. ext. de emp. & vend. c. si. Nec obstat, si dicatur, in
 Modis omnibus peto ad Papam remitti. potest enim sibi respo-
 deri: Frater, non est malitiosus hominum indulgendum, qui nihil la-
 turi sunt, nisi ut officiant, ff. de rei ued. in fundo extra de referip.
 plerumq. Ex hoc enim nil aliud referes, nisi quandam dilatione
 malitiosam: cum & statim negocium possit sub eadem forma com-
 mitti, & remissione ad curiam legitime facta, necesse haberes ite-
 rum ibi comparere & respondere: nil ergo consequeretur, nisi
 malitiosam dilationem: & sic forsitan contra conscientiam derine-
 ret alienum. Vnde equius est, ut tunc in curia respondeat, & p-
 cedat cum partes ibidem presentes sint, & iustititer instructe,
 ut dixi: & cum Papa sit ordinarius singulorum, q. 3. cuncta. ext.
 de for. comp. c. si nec pro alia causa illuc uenerint, ut praedixi: id
 que iudicium reddetur in iudicium ff. de uer. b. obl. inter stipulan-
 tem §. j. Cautum igitur esse oportet eum, cui sub praedicta forma
 scribitur. nam intra tempus deputatum non potest remittere: nec
 potest illud in causa procedere, nisi prius consensu partium fue-
 rit prorogatum, ut in praed. c. de causis. & j. uer. in summa. unde
 tempore elapso, & non intra illud, siue processerit, siue non, cau-
 sam remittat. ¶ Et scias, secundum Inno. l. III. q. in omnibus
 causis positus §. §. prox. licet partibus ex causa appellare, & super
 appellatione sua literas impetrare, non facta mentione de remis-
 sione a primis iudicibus faciendae: quia nec semper precipitur
 remissio fieri, propter hoc quod superior uelit de negotio iudicare.
 tunc enim oportet de remissione fieri mentionem, ar. ext. de ap-
 pel. ut nostrum. de off. del. super questionum §. uerum. ver. cum
 autem. Imo quandoque fit, quia partes non confidunt de iudici-
 bus in diffinitione licet confidant in causae examinatione, ext. de
 refer. ex parte decani. & de elec. dudum j. Sed & quandoque ex
 pedit in vno loco inquiri de vno articulo, & in alio loco senten-
 tiari, extra de elec. scriptum. ¶ In summa nota, quod ubi nego-
 cium intra certum tempus instruendum mandatur, & postea re-
 mittendum, hoc tempus pro peremptorio habetur, ita quod etiam
 coram iudice, ad quem fit remissio, neutra partium admittet de
 cetero ad probandum, secundum ea, quae no. j. de sen. §. nunc ui-
 dendum. ver. illud autem. Et propter hoc dicunt quidam, quod
 si alicui committatur, ut intra certum tempus instruat causam, &
 ex tunc causam instructam remittat, ex quo representata est iudici-
 alis commissio, iudex adueniente fine termini praestituti, etiam
 nulla instructione in causa recepta, & etiam reo intra ipsum ter-
 minum non citato, potest tunc citare reum, & ei diem praefigere
 quo coram delegato compareat, in negotio processurus ext. de
 refer. cum olim. Nec potest reus dicere se grauari, quia actor
 super eo, si per quo uoluit causam instrui, non admittetur de ce-
 tero ad probandum: imo ei perpetuum silentium imponetur. &
 sibi imputet, quia intra certum terminum non probauit, argu. C.
 de inge. ma. distamari. & ext. de restit. spol. freques. §. pe. li. 6. &
 de prob. licet. resp. j. ver. super quo. Nec obstat, si dicitur, quod or-
 do in rescripto commissionis tentus, sit primo instruat, &
 postea remittatur, omissus fuit: ideoque non ualet remissio. Na
 bene est causa instructa, quia contra contumacem sententia fieri
 potest. Vel de hoc, quod occurrunt duo principalia mandata:
 vnum de instructione, aliud de remissione. Vnde si iudex non po-
 tuit primum propter negligentiam partis exequi, quod nec ab eo
 solo, sed a parte, quae probare habet, dependet, tenetur saltem ad
 secundum, scilicet remissionem faciendam, quod ex se solo dependet.
 ar. ext. de refer. constitutus. resp. j. & de dolo & contu. cum
 dilecti §. praeterea. ver. j. extra de off. del. cum super. Alii dicunt, &
 forte melius, quod si iudex prius citauerit partes ad cedendum super
 instructione negotii, non potest ipsum remittere: quia nec meius
 citator est. ¶ Sed nec iudex est prius iudex, quam incipiat iuris-
 dictione uti, extra de of. del. relatum. & c. gratum. extra de referi.
 pastoralis in si Postquam autem partes citauerit, potest forte ne-
 gocium ipsum remittere: quia & si non plene remittit, tamen, prout
 potest instructum, si quia dicit, quomodo citauit partes, & quo-
 modo obrulit se paratum ad procedendum, & quomodo actor
 procedere noluit: & etiam si expedierit, dicit, quomodo dedit reo
 potestatem dicendi, quicquid uellet, & sic de aliis factis, uel omis-
 sis Sed contra: quia non ualet remissio, nisi plena: imo puniendus
 est iudex contra faciens, ut C. de relar. ne causis. C. de legi. l. 2. & l.
 humanam. & extra de elec. dudum. i. §. cum autem. Sed dic, illud

inueni esse, quando fieri potest: & est, quod iudici ualeat impu-
 ri: has autem inficit facere, quod potest, 22. q. 2. faciat homo ff.
 de reg. iur. impossibilitate extra de pact. c. si. ¶ Sed nunc quid iudex,
 ad quem talis commissio impetratur, debet praedemone in expen-
 sis actorem, si fecit citari reum, & nulla probatione inducit
 super instructione causae? Resp. sic, ar. de refec. ceterum in si. & c. si.
 in si & de do. & cotu. finem. semper enim debet causam remitte-
 re, ex quo sibi iniunctum est: licet aliqui contradicant, extra de re-
 feri. cu dilecta. Alii dicunt, hunc terminum uim peremptorii non
 habere: uerum, ubi mandatur, quod iudex causam instructam, uel non
 instructam remittat, cessant praedictae opiniones: hic enim
 nullus error est, si iudex causam non instructam remittat, cum hoc
 sibi expresse mandetur: & tunc, facta remissione, poterit iterum
 noua relatio dari impetranti: quia nec expresse, nec tacite presu-
 missi uidentur, hunc terminum peremptorium esse, secundum ea,
 quae no. in praer. uer. illud autem. & s. uer. in summa. Imo praeriti
 inuuit pars illa mandati, quae dicitur: quod etiam non instructam re-
 mittat: nisi forte aliud esset actum: nisi dicas, quod is, qui dilatione
 obtinuit, probare potuit: sed quia neglexit, sibi debeat impu-
 re, ut patet s. uer. in summa. hoc no. Inn. ext. de ap. super. c. 6.

ADDITIONES.

- a Quartum. ¶ Vbi s.
- b In summa. ¶ Incipiunt uerba Inn. ubi dicitur hoc in si.
- c C. si. ¶ Vel illud uerum, quando sponte desert: secus si mandatum eum in-
 stat ad id.
- d Remittat. ¶ De qua forma §. prox. §. post prin.
- e Super eo. ¶ q. 3. in summa, circa totum, ubi uide.

S V M M A R I V M.

- 1 Sigilla in literis incognita quo casu sint probanda, uel non.
- 2 Altera partium tantum coram superiore presente, an possit ipse supe-
 rior remissionem admittere.
- 3 Remissione facta, superior, ad quem fit, debet eam & singula diligenter
 examinare.
- 4 Remissio iudicium ad curiam missa, an fidem faciat, ut eorum literis credat.
- 5 Literis iudicum, uel executorum, quo pacto sit credendum.
- 6 Iudice, uel excoctore testificante coram se appellatum esse, an sit cre-
 dendum.
- 7 Clausula specialis in rescripto apposta, reddit illud quandoque fide dignum.

¶ Officium illius ad quem fit remissio, quod fit.

§. Vtile censemus esse dicere, qualiter se habebit is ad
 quem negocium remittitur Et quod ipsa remissione
 recepta prius quam eam aperiat, citabit partes, ut contra eius ap-
 pellationem obiciant, quod de iure uiderint obiciendum: quod si ni-
 hil opponant, ipse partibus praesentibus aperiat, & terminum ad re-
 cipendum copiam de illa praefigat, ut contra ea possint obieci-
 re, quod libebit, ut extra de procura. in nostra. sed si temere dice-
 rint, punietur, ut extra de poe. dilectus. puta in expensis, & aliter
 ff. si quis ius di. non ob. l. j. Sed & si proponatur ipsam non fore a
 perendam, & super hoc diutius disputetur, iudex ex causa sibi ipsi
 aperire potest, non tamen partibus: quemadmodum & in atesta-
 tione fieri consuevit. De apertione autem remissionis debet fieri
 publicum instrumentum, in quo describantur signa, litere, seu
 characteres sigillorum, sub quibus mittitur introclula. ¶ Quid
 a si sunt sigilla incognita? Resp. si partes stent eis coram superiore
 bene est, ut j. uer. sed nunc quid, alioquin est probatio coram facie-
 da, extra de cler. peregr. c. i. de fid. inst. quod super his. Si autem sint
 duo, uel plura, eis creditur, postquam in posita eis erit fides adhi-
 bitis aliquibus iuratis, qui ea recognoscant: quae dicunt §. de prob.
 2 §. uidentum. uer. x. ¶ Quid si altera partium tantum coram su-
 periore praesens est? Resp. poterit superior, si sibi uideatur. consi-
 derata qualitate personae & negotii, de quo agit, recepto iurame-
 to partis, quod tali fuit facta remissio, ipsam admittere, ar. ext. de iu-
 reur. c. si de procu. ex insinuatione. & c. in nostra. & imputet sibi
 pars, quae non ibi uenit, ar. ext. de ap. saepe. & de ele. statum. li.
 3 vi. ¶ Remissione uero aperta, superior, ad quem fit eam & sin-
 gula diligenter examinabit: quod no. factum, uel admittet, uel repellet
 actorem, uel reum ad probandum, uel a probando, prout sibi de
 iure uidebitur faciendum: uel cassabit processum, remittens, si eum
 inuenierit ex tenore remissionis, uel aliter, contra ordinem iuris
 factum, uel in se repugnantiam continere, uel etiam secundum
 illud ad ulteriora proceder, si eum inuenierit rite factum, ut extra
 de pur.

ADDITIONIO.

- a Resp. ¶ Secundum Host. ut scriptum in dec. intima
 ubi uide etiam uer. seq.

de pur. cano. e. cum dilectus. §. his igitur. Quod si plena sit remissio, procedet ad sententiam; alioquin non, ut ext. de elec. dudum §. cum autem. Si altera pars sit tantum praesens, ut iura cōtuma eis & rationes contineantur in remissione, poterit procedere superior ad sententiam; alias nō, ut in praes. §. cum aut. cū enim quae libet pars cum aetis huius debuerit cōparere in termino sibi assignato, non debet ut max. ulterius expectari, C. de iud. prope adum. §. si autē. sed ipsius absentia Dei praesentia repletur, ut extra de do. & contu. veritatis. & de eo, qui tñit. in pos. causa rei ler uadae. cum qui. De officio autē eius, ad quem causa per appellationem deferitur, dicam §. de app. §. de officio. ¶ Sed nūquid remissio iudicium ad curiam misit, fidem facit, ut uidelicet credat literis eorum super his, quae domino Papae super processu scribitur, ar. quod sic, in praes. §. his igitur. & de excess. prael. inter dilectos. §. praeterea. & c. ex literis §. i. ver. si. & de accus. cū dilecti. §. i. uer. mandamus & de dolo & cont. veritatis §. nos igitur. & de of. del. cum olim §. praeterea. Ar. contra, extra de prob. quoniam contra. & ff. de cust. rco. diuus. nam etiam literis Cardinalium nō creditur, ut no. §. de teste, §. i. ver. item quod fuit. Solutio do meus in praes. §. his igitur. quod remissioni unius iudicis non creditur, ut ibi in praes. c. quoniam contra. & hoc videtur mos curiae approbare, secundum eum. ¶ Vel potest dici, quod remissioni unius iudicis ab una parte exhibitae creditur tanquam authentico, seu instrumento publico, si altera pars praesens non contradixit, argu. in praes. §. his igitur. & ff. de proc. si procuratorē. C. libet enim creditur cōtra se, ut ff. de interrog. actio. de exate. & 14. qu. 2. §. i. Vbi uero non est pars, nec remissio habet sigillum notum, & authenticum, ei non creditur, arg. extra de dolo & contu. c. cū olim. & de cleri. pere. c. j. Si uero tale sigillum haberet, standi est ei, nisi pars altera contrarium probet; ar. quod est admittēda, ar. extra de electio. cum inter R. seniores §. fin. & c. scripti §. j. & de fide. iust. c. 2. Inn. Papa 111. r. notat extra de pbat. post cessio nem. & B. Compost. cum eo super de elect. itamimus. lib. vi. ¶ Quod literis iudicium, uel executoris creditur, si sint duo, ut ext. de testibus, cum a nobis & de concess. preben. accedens. & de accus. cum dilecti. in fi. Et locum habet, si literae pfectae sunt in modum actoris, designando uidelicet loca & tempora, ut c. quoniam contra. secus si per modum relationis, seu remissionis, cui non creditur, nisi multa interueniant, quae praediximus, si q. fiat parte altera praesente, & copiam eius recipere; & alia, de quibus habes extra de app. intimati. & C. de relig. l. j. 2. & c. Idem tamē B. no. §. p. dec. ext. de resc. capitulum. ¶ quod creditur literis abbas ris dicentis se de mandato apostolice sedis fecisse aliquem recipi in canonici alicuius ecclesiae. nam minister creditur in facto sibi commissio, si quod fecerit eum recipi, ar. ff. de reb. eor. q. sub tut. uel cur. sunt. l. magis. §. ne tamen. Arg. tamē contra in ea. l. §. ite in praetor. ver. nec nimium. ¶ Tu dicas, quod sigillo unius iudicis delegati, uel ordinarii, uel etiā executoris partes iudicis assu mentis, negotium remittentis creditur, quantum ad hoc ut eratur negotium remissio; & ut causa in curia uel corā superiore agatur, ut in primis concord. non tamen quantum ad cōsentan in remissione, seu quantum ad aditata iudicialiter corā eo, Et si ipse noce propria sic esse asserat, nisi quatenus in causa legitime & c. ut in praes. c. quoniam contra. Vbi uero non iudicialiter executor processit, sed certum ministerium sibi iniunctū exequit, tunc postquam de suo sigillo constat, satis non sibi soli creditur referenti, cum in hoc magnum praedictum non ueratur. nam & coram superiori partes poterant suam iustitiam consequi; & hoc curia seruat, quicquid do meus Host. §. no. & sic intelligit p die §. nec tamen & ar. extra de app. cum parati. cum suis cōcor. ¶ multū em interest iter ista, ut extra de off. del. c. fi. in fi. ¶ Quid ergo si iudex, uel executor restituerit coram se appellatum esse? Resp. ei nō creditur soli, nec etiam duobus, si in formam relationis seu remissionis scribatur; secus si in formam actoris, ut pmissi, secundum B. quamuis & hoc forte de iuris rigore ualeat impugnari, nam non creditur testimonio, ut ff. de testib. l. 3. §. item diuus. & extra de cohob. cler. & mul. tra. nisi forte producerentur in testes, secundum ea quae nō in praes. uer. item quod fuit. Arg. tamē, quod uni credatur, extra de ap. cordi. in prin. uer. in quib. lib. vi. Consulo igitur iudicibus, nec executoribus negotia referentibus, seu remittentibus, siue restituantibus, ut processus, seu aēta coram se habita per manum publicam scribi, uel saltem authentico sigillo faciāt sigillari; & sic scripta, seu sigillata, remittat remissio nis autem literam suo sigillo sigillent. ¶ Illud autē certum est, quod ubi in rescripto illa clausula apponitur, Quicquid autem inde feceris, nobis per tuas literas tuo sigillo sigillatas sit uel alicuius alicuius, nec tali inferenti creditur propter formam in sa autem sigillis credatur, no. §. de prob. §. ui

b Capitulum. ¶ Vbi scripsi post gl. ad fi. j. col. uer. sed queritur.
c Nimium. ¶ Vide, quod dixi §. de teste, §. nunc tractandum uer. sic, hoc autem in fi.

S V M M A R I U M.

- 1 Remissio facienda est ad eum, a quo appellatum est, cum in forma iudicij procedebat.
- 2 Forma rescripti circa iudicia, cum remissio facienda non potest propter dubium facti determinari.
- 3 Dicente aliquo appellatum ante diffinitiuam, si hoc falsum inueniatur, ad quem debeat fieri remissio.

¶ De remissionibus, quae sunt a superioribus ad inferiores iudices.

6. §. Sequitur

uidere de remissionibus, q̄ sūt a superioribus ad inferiores iudices, q̄ appellare contingit: super quo secundum usum Romanae curiae regulariter est tenendum, quod si appellas primo a subdelegato delegatum, deinde ab ipso delegato ad Papam, impetrat super appellatione, secundum ea, quae no. §. de ap. §. de officio quoq. uer. porro si appelletur, ibi, quod si a subdelegatis, & c. & si non ita inuentum fuerit uerum esse, prout impetrās assererat, tunc ad eum, a quo nouissime appellatum est, debet negotium remitti, etiam si plures literae impetratae fuerint hinc & inde, ar. ext. de ap. vi de bitus. in fi. & 2. q. 6. in fi. q. 2. Si autē quod asseruit, fuerit ab impetrante probatum, procedendum est per iudicem appellationis iuxta cōtinentiam literarum directarum ad eos, uel subdelegatos ipsorum, qui probantur ultimo grauauisse. ¶ Item remissio facienda est ad eum, a quo appellatum est, cum in forma iudicij procedebat, ext. de ap. cordi. prope fi. l. 6. Si uero aliquis cōquerat, quod eius superior, qui in ipso iurisdictione habebat, grauabat eundem in his, quae in iudiciis, uel circa iudicia non aguntur, ut in hoc exemplo:

b ¶ FORMA. Conquerit quis, quod suus episcopus, uel archidiaconus sedem apostolicam appellasset, idem tamen eum post appellationem huiusmodi excommunicationis sententiam auctoritate propria promulgauit, sic concludi potest:

¶ FORMA. Mandamus, quatenus partibus cōuocatis uel mādamus, quatenus, si est ita, sententiam ipsam denunciās nullam eē, ac reuocans in statum debitum, quicquid post appellationem iustmodi inuenieris temere attētatum, audias causam, & c. faciēs, & c. alioquin sententiam ipsam (sicut rationabile est) prolata, facias auctoritate nostra appellatione remota, usque ad satisfactio nem cōdignam inuolubiter obseruari. Et est considerandum, quod quādoque primus iudex est officio suo functus, si fuerit diffinitiuam sententiam lata, debet alioquin sic obici.

¶ FORMA. Alioquin sententiam ipsam, sicut iusta est, facias censuram ecclesiasticam firmiter obseruari; uel si est ex communicationis (sicut rationabiliter est prolata) facias auctoritate nostra uelque ad satisfactio nem cōdignam, & c. Si uero reitabat cōgnitio, cum fuit appellatum, tunc debet fieri remissio, prout dictum est. Itē si primus iudex, qui grauasse ē, sit defunctus, & forte fuerit delegatus in dignitate aliqua pstitutus, & fuerit ei scriptum proprio noīe si expressio, ut ext. de of. del. qm. 2. clinet, q. pcedat i ca iuxta p̄tinetiā literarū ad talē iudicē directarū, alioquin ad eius dē successoris partes remittat examē. Si uero nouē illi iudicis, a quo appellatū ē, expressum fuit, & mortuus ē, tūc dicat sic: Alioquin i negotio memorato si p̄cedere cureris. ¶ Porro circa iudicia, cū remissio facienda est quando cōm; propter dubium facti, nō potest determinate dici, ad quem sit negotium remittendum. xi. q. 3. graue 33. di. habuisse. & tunc sic dicendum est:

¶ FORMA. Alioquin partes remittas ad eos, ad quos de iure uideris remittendas: ut patere potest tunc, cum aliquis conquerit de pluribus rescriptis ab eodem, & super eodē, ad diuersos iudices impetratis, ita quod unum de alio nō faciebat aliquam mentionem: quo casu impetrans corā diuersis tractus, taliter aliqui conqueri consueuit, q̄ talis eius aduersarius super tali re nō, ut suam prosequeretur iustitiam, sed ut ipse, qui nūc impetrat, fatigatus laboribus & expensis, damnosam pactionem inire, uel inuāno cedere cogatur, ad diuersos alias de aliis nō facientes aliquam mentionem super eodem negotio literas apostolicas impetrat: & ad querelā huiusmodi, etiam si nō sit appellatio interposita, taliter uexato in odium vexatū sedes apostolica subuenit: quia impetrator commodo caret utrumque, ext. de resc. ex te no. propter quod impetrās sic perat. Quare ita fatigatus duxi ad apostolice sedis prouidentia recurrendū: & conclusio talis erit,

¶ FORMA. Mandamus, quatenus, si est ita, illi impetrantē, de quo queritur, utrumque literarū commodo carere, decernēs eum

ADDITIONES.

- a Quasi. ¶ Apertius apparet intricaticnis, exemplum de exce. dilecti filii, quod facile intelliges per id quod ibi dixi super ult. q.
- b FORMA. ¶ In formulario Romanae curiae sub tracta a Renocatoriarij, habent haec forma; & vide j. de ap. §. de off. s. col. uer. ceterum si remissio

DITIONES.

l. no. secundum Host. & eius etiam est, quod seq.

eum immoderatis ex pensis, quas propter hoc istum fecisse confiteri, condemnare proceures: ext. de resc. c. fi. alioquin negociu ad eos remittas, ad quos de iure videris remittendum: impera tem in ex pensis legitimis, &c testes, &c. & hoc, cum in modu q reple proponitur graua me super impetratione plurimum literaru. Si uero p eas processum fuerit, & nescitur: vel in literis, que mo contra illas impetrantur, no dicitur, que primo fuerint impetra te, potest sic simpliciter concludi:

¶ FORMA. Madamus, quatenus, si ita est, illum impetra tem v trarumque literarum commodo carere decernes, ac processum per eas habitum denunciacionem tenere, eum immoderatis ex pensis, quas propter hoc reum fecisse confiteri, condemnare, p cures: alioquin negotium ad eos, ad quos, &c. ut s. non enim va let processus habitus per literas ipsas, ut ext. de resc. diff. edia. §. 4. lib. 6. ¶ Si autem fuerit appellatum a iudice, ad quem impetra ta fuerint litera non facientes de prioribus & processu per eas habito aliquam mentionem pro eo, quia ipse index exceptioem huiusmodi non admittit, alia erit conclusio, vt s. de resc. presenta ta. §. ratione forme. ver. porro. sed hic articulus. & seq. Item cu dicitur appellatu ante diffinitiuam, si hoc falsum inuenitur, non fit remissio ad iudicem, qui functus est officio suo, ut no. j. de ap. §. de officio quoque, ver. porro. si. Quod si appellatu fuerit a dif finitiua, & appellatus nimium proceurens & preueniens ap pellantem, impetrat super confirmacione sententia, ad quos fa cienda sit tunc remissio, uide in prad. §. ratione forme. ver. est & casus.

¶ Bald. de remissionibus. ¶ Nota. q totus processus delegati factus ante reuocationem commis sionis, ualeat, §. que autem, post prin. G. ¶ Not. q index, postquam i causa commissio, no potest ulterius se implicare, §. in fi. Gul. ¶ No. q remis sio fit uel propter cause arduitate, uel propter defectum jurisdictionis, uel propter formam mandati, uel propter iudicium alibi ex pti, §. nunc uideamus. per G. fact. extr. de or. cognit. c. tuam. ff. de lib. caus. l. cogno rito. §. si plures. G. ¶ Not. q ille, qui refert, potest assignare partibus termi num ad comparandum coram eo, ad quem remittit, §. uidentium. per G. ¶ No. quod si mandatur alicui, quod remittat causam instructam sufficit ei, si mittat cum ea instructionem, quam recepit, quam partes uoluerit & poterunt producere, ver. hoc quoque faciendum, quod no. G. No. cre ditur ei quod dicit iudices in forma remissionis: scilicet si in forma actoris, §. pen. ver. pen. & fi. G.

Particula III.

a ¶ De Sententia, & de his que ipsam sequuntur. Rubrica.

¶ QVONIAM deliberatione habita cu perit is, factaque relatione index presentibus partibus, uel cotumaciter absentibus de bet ferri sententiam vt j. §. qualiter. ideo cosequens est, ut de sententiis aliqua dis cutiamus, dicentes: Quid sit senten tia: quot sint eius species: quo sit ferenda: quando sit ferenda: qualiter: de di uersis sententiarum formis: quis sit sen tie effectus: qualiter sententia in iudicio prolata, impugnetur: & quibus remedijs, uel modis, ualida sententia subleuetur impugnetur, seu retractetur.

ADDITIONES.

- a ¶ Pileus quarta parte sua rubrica pen. posuit de sententia diffinitiuam.
- ¶ Ita sua quarta parte in prin. posuit successine tres rubricas, quas pro sequendo auctor hic inuit. prima de sententia, & interlocutoria, que sententia est ipso iure nulla. tertia, quomodo ualida subleuetur, & quomodo de falso agatur. ¶ Ros. de ac. in fac. ex re. ¶ Vber. de Bo. de sententia ordina ri & delegati. char. 2 & 3. ¶ & Io. de Deo de his. rub. pe. & antepen. v. li. Caut. Et hec respiciunt etiam rub. j. prox. & ipse Io. de Deo, lib. 7. ponit primam de sententia & interlocutoribus, & l. j. Iud. ponit rub. de prolata tione sententia. ¶ Vber. de Bo. & Baga. in Caut. ponunt duas rub. prima de exceptionibus post sententiam: & secundam de impedimentis execu tionis, & de nullitate, & annullatione sententia. ¶ Bon. in epistissime locauit materiam istam in secunda enim parte intra formas libellorum posuit tractatum de appellacionibus, & demum de sententijs & ipsarum nullitate & iniquitate, cum post suam quartam partem. finito tractatu testium & depositionum, illas duas & secundam primo ponere debuisset. ¶ Aegid. de formis sententiarum ponit in lxxiii. c. & seq. & c. lxxix. de ipsius nullitate ponit in lxxiii. ¶ Alb. Gal. ponit rub. de sententijs. ¶ Ne pos. de Mo. Albano posuit rubricam contra sententias, & de eis retractandis. Goi. de Suz. ponit rubricas de sententia ferenda, & ipsius nullitate, & quis de illa cognoscat. ¶ Gallicus posuit rubricam de sententia diffinitiuam.
- b Discutiamus. ¶ Querunt aliqui, an diffinitiuam sententia fit de actis causa? & videtur, q non: quia l. 2. C. ut lit. pend. ponit prononciationem & acta, vt diuersa ad idem C. de app. l. a. proconsulibus. Bene facit etiam dec. qno niam contra de prob. vbi vniuersi iudicij acta conferuntur videlicet, citationes, &c. & sub illis vniuersis actis non ponit diffinitiuam. Ad idem dec. v. l. co. tit. de testib. presentata ad fi. vbi iusta acta mandatur diffinitiuam ferri. facit de ora. factu. & cle. e. u. appellam. de restit. spol. cum ad sedem. uer. nos. p. extra. q. on. del. cum olim. 2. in fin. In contrarium C. de

dona, sane mus, §. his in super. & §. sin. autem. 2. ubi donatio, que est principi pale, ad quod tenditur, dicitur actis infirmari. ad idem in auth. ut fratru filij §. illud. Col. 6. fa. C. de re iud. gesto. cum suis gloff. C. de eden. l. 2. For nus facit de re iud. cum a terni. h. 6. vbi sententia concipiendae & ferendae ponitur inter agenda cause: per quod fateamur diffinitiuam esse de actis, cum inter acta ferri debeat, & loco iuri dico: vide j. §. qualiter. ver. debet autem. in iura, que hoc volunt. Nec obli. quod ex actis feritur diffinitiuam. nam idem in interlocutoria, que tamen est de actis, ut in d. dec. quoniam contra. que dec. etiam non obliat, que solum super processu scribendo prouidit: de diffinitiuam scribenda non dixit, quia prouisum erat per alia iura, qua hinc j. §. qualiter. in prin. & §. iuxta. uer. non valet etiam. ADDE, quod nomine actorum tenent sententiam, Bal. conf. cccxxviii. incl. ad officium. j. li. An sententia fit de processu. uide Abb. Sicu. in c. cum l. & A. in prin. ij. col. ext. de re iud. & plene per omnes Doctores ext. de prob. in c. quoniam contra.

¶ Sententia quid sit.

¶ I. §. Sententia est iudicialis diffinitio controuersie finem imponens, condemnationem, uel absolu tionem continens: ut probatur j. §. prox. Excommunicatio autem, uel Interdictum, improprie dicitur sententia: quia potius puniunt, quam causae finem imponant. xj. q. 3. nemo. ideoque potius dici potest poena quam diffinitio, 24. q. 3. corripiamur. Que autem differentia sit inter sententiam, & rem iudicatam, no. ff. de a re iud. l. j. C. de ap. litigatoribus.

ADDITIONIO.

- a Litigatoribus. ¶ Vide quod dixi eo. ti. super rubr. quod ponitur res iudicata. large & stricte.
- ADDE Bar. in l. j. ff. de re iud. & que ibi posuit.
- ADDE etiam Bar. & Abb. Sicul. & nouissimos in rub. extr. eo. ti. de sent. & re iudica.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

¶ Sententia species quot sint.

- 1 Sententia interlocutoria que fit.
- 2 Vox iudicis rei iudicis non semper habet auctoritatem.
- 3 Sententia diffinitiuam qua dicitur.
- 4 Sententia quandoque dicitur preceptum.
- 5 Iudex precipiens aliquid extra de solui. an hoc possit precipere sub pena dupli vel tripli.
- 6 Preceptum iudicis quandoque non valet.
- 7 Sententia quandoque multa nuncupatur.
- 8 Differentia inter poenam & multam.
- 9 Condemnati in arengis publicis (ut fieri solet in Italia) an sint infames.
- 10 Sententia super crimine famoso lata, semper condemnatum reddit infamem, licet de poena nulla fiat mentio.
- 11 Papa an possit, quo ad forum ciuile, infamiam irrogare.
- 12 Titulus ff. si quis in die non obtemp. an locum habeat in potestatibus & iudicijs nostri temporis.
- 13 In iure plures simul irrogate, unum tantum maleficium estimatur.
- 14 Condemnatus tribus in centum ex eodem delicto, an unusquisque pro virili portione condemnetur.

2. §. Species ante iudicialis sententia sunt quatuor: scilicet interlocutoria, diffinitiuam, preceptum & multa, est & quinta, sententia dispensationis. hac tamen non semper est iudicialis. ¶ Interlocutoria est que fert inter principiu & finem cause: no super principali, sed super incidentibus questionibus, vel emergentibus: pura super libello ostendendo, uel corrigendo, super dilacione dada, uel deneganda, & similibus exceptionibus, ut ext. de officio del. significantibus. & de testi. signi ficauerunt. & de off. del. c. fi. ex his enim iuribus probat, q inter locutio non est plena diffinitio, sed semi plena: ideoque non dicitur diffinitiuam, ff. de arbi. qualem. & C. de reb. cred. l. pen. & quan doque fertur sine solennitate, C. de fide inst. iudices. ¶ Et nota, quod non omnis vox iudicis rei iudicatur habet auctoritatem, C. de sen. & interloc. ex stipulatione. l. j. post sententiam, per quas le ges dixit Io. de Deo, interlocutoriam non obtinere vim rei iudicatur: quod falsum est, ut ext. de ele. c. si dilecti ad fi. ff. de arbit. dicere. ppe. si. nisi, quo ad hoc, quia potest reuocari, ff. de re iud. quod iust. ext. de ap. cu. cessante. Quod qualiter possit, vide §. de exc. §. viso. ver. sed si iudex & seq. ¶ Diffinitiuam uero est que principalem diffinit questionem: & hac debet continere code nationem, uel absolutionem, aliter no valet, ff. de re iud. l. j. C. de praes. 2. q. 6. §. diffinitiuam ext. de acc. illa. uel aliquid, qd tui, vale ff. de

ADDITIONES.

- a Iudicialis. ¶ Et de his dicitur in §. ut autem. char. ul. ver. postremo vsq ad finem.
- b Io. de Deo. ¶ Caut. lib. 7. rub. j. ante fi. & saluari poterit. dicitur Io. per se quod sequitur: & sic etiam dixit ipse Io. in lib. Dispensationum & sententiarum. in fi. vbi dicit. Interlocutoria reuocari potest: si tamen no suspen datur per appellacionem intra decem dies transiit rem iudicatam. alle gat eandem dec. cum dilecti. & dec. significantur. de testi.
- c C. e. ¶ Se. de sententia & interlocut.